

Rapportage armoedegelden 2016 en 2017
Gemeente Tynaarlo

Inhoudsopgave

1. Achtergrond.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Rapportage 2014 en 2015	3
1.3 Extra middelen	3
2. Inzet armoedegelden 2016 en 2017.....	4
2.1 Cijfers.....	4
3. Inzet extra middelen 2017.....	8
4. Overzicht inzet middelen 2016 en 2017.....	10
5. Conclusie en aanbevelingen	11
Bijlagen	12

1. Achtergrond

1.1 Inleiding

Vanaf 2013 ontvangen gemeenten vanuit het Rijk middelen voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening, ook wel de Klijsma middelen genoemd. Hierbij is specifiek aandacht voor de ondersteuning van kinderen die in armoede opgroeien. In 2014 is door de ruimte van deze middelen gekozen om het ondersteuningsaanbod uit te breiden. Tynaarlo heeft zich vanaf toen aangesloten bij de Voedselbank, het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds en vanaf 2015 is Stichting Leergeld in onze gemeente actief.

In 2016 is er een rapportage opgesteld over de inzet van de armoedegelden over de jaren 2014 en 2015. Op 22 november 2016 heeft de gemeenteraad deze rapportage vastgesteld.

Deze rapportage gaat over de inzet in 2016 en 2017.

1.2 Rapportage 2014 en 2015

In de rapportage is gekeken naar de inzet van de armoedegelden en de resultaten hiervan. Hierin wordt geconcludeerd dat de aanvragen van de extra ondersteuningsmogelijkheden (zoals in de inleiding benoemd) in deze jaren flink is gestegen en dat deze mogelijkheden voldoen in de behoefte van de doelgroep. Naar aanleiding van de rapportage is ook een voorstel gedaan voor de verdeling van de armoedegelden voor 2017. Op 8 december 2016 heeft de gemeenteraad hier een besluit over genomen. De inzet van de gelden in 2017 komt terug in hoofdstuk 2.

1.3 Extra middelen

In 2017 heeft het Rijk besloten om naast bovengenoemde armoedegelden, extra financiële middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten voor de bestrijding van armoede. De extra middelen dienen als een aanvullend impuls bovenop de jaarlijkse armoedegelden. De raad heeft op 10 juli 2017 besloten over de verdeling van deze extra middelen. In hoofdstuk 3 komt terug waar dit voor is ingezet.

2. Inzet armoedegelden 2016 en 2017

In 2016 zijn de armoedegelden ingezet voor een subsidie aan: Stichting Voedselbank, Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Daarnaast is een bijdrage gegaan naar de individuele inkomenstoets, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening. Tot slot is een folder ontwikkeld met alle ondersteuningsmogelijkheden voor minima.

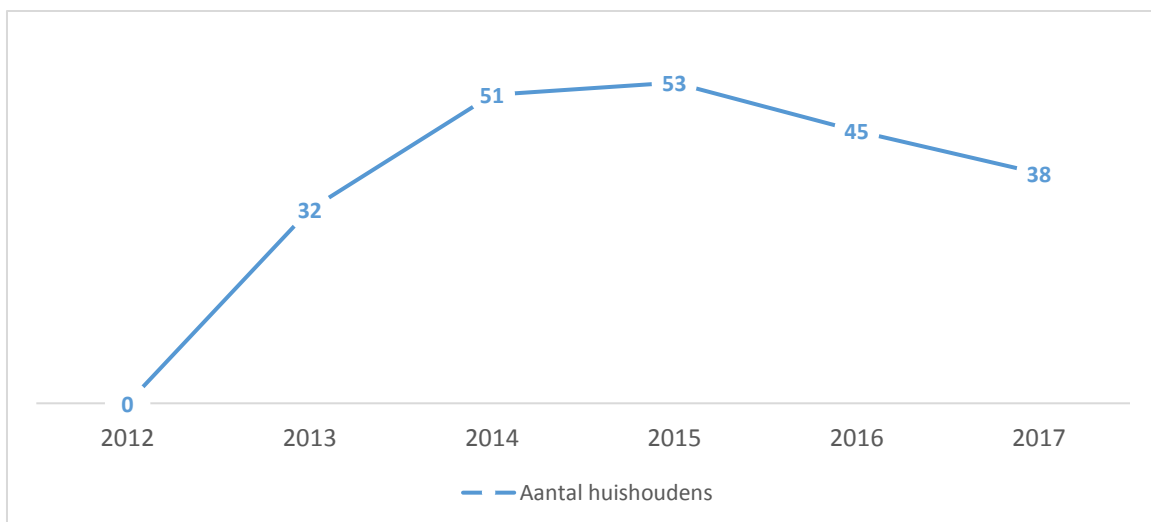
Ook in 2017 zijn de armoedegelden ingezet voor de subsidie aan de Voedselbank, Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Voor de verdeling van de armoedegelden in 2017 is besloten om de subsidie voor het jeugdsportfonds en het jeugdcultuurfonds te verhogen door de toename in aanvragen. Ook de bijdrage voor bijzondere bijstand is verhoogd. Daarnaast wordt vanuit de armoedegelden geen bijdrage meer beschikbaar gesteld voor de individuele inkomenstoetslag, omdat hier regulier voldoende middelen voor beschikbaar zijn.

2.1 Cijfers

Voedselbank

De voedselbank levert een bijdrage aan de verminderen van (verborgen) armoede en de verspilling van voedsel. De gemeente Tynaarlo valt onder het werkgebied van Stichting Voedselbank Hart van Drenthe en heeft een uitgiftepunt in Zuidlaren. Wanneer huishoudens aan de norm voldoen ten aanzien van het beschikbaar leefgeld kan men in aanmerking komen voor noodhulp door middel van een wekelijks voedselpakket. Het streven is dat de aanvragers zo snel mogelijk weer op eigen benen kunnen staan dan wel door hulpverlening kunnen worden geholpen. Huishoudens kunnen maximaal drie jaar gebruik maken van de voedselbank.

In onderstaande figuur zijn de cijfers van de afgelopen jaren te zien.

Vanaf 2016 is een daling te zien in het aantal afnemers. De voedselbank in Zuidlaren begon op 1 januari 2017 met 46 afnemers (huishoudens). In 2017 zijn er vervolgens 20 huishoudens bijgekomen en 28 huishoudens gestopt. Op 31 december 2017 stond het aantal afnemers op 38.

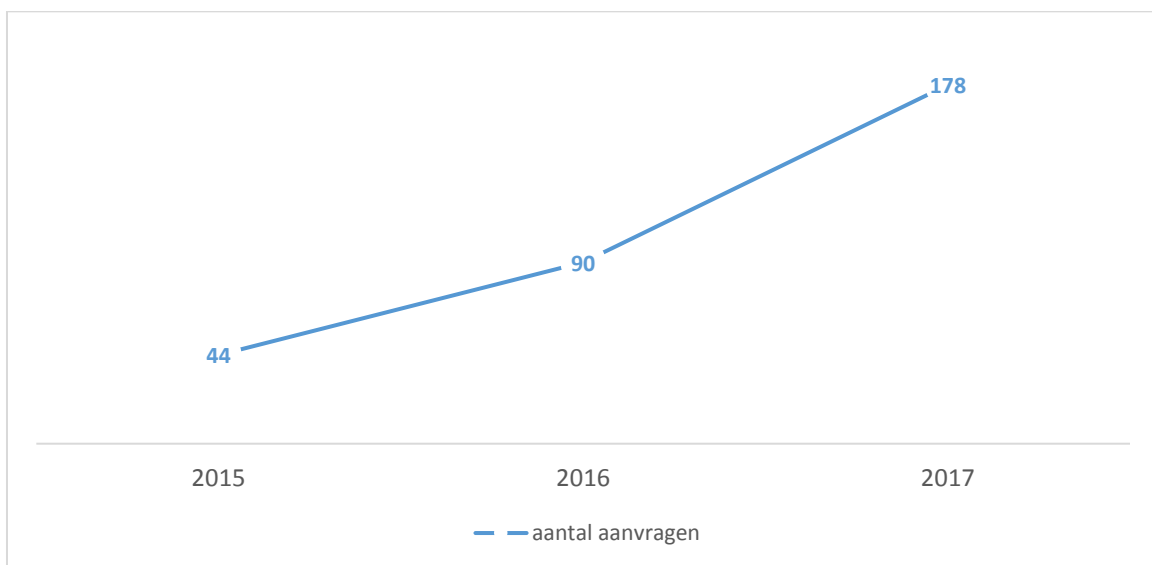
Het grootste percentage afnemers van de voedselbank zijn alleenstaanden en alleenstaande ouders (beide 23,5 %), gevolgd door huishoudens met 2 volwassenen met 2 kinderen en huishoudens met 3 volwassenen met meerdere kinderen (beide 18,5 %). Daarnaast bestaat 16 procent van de afnemers uit huishoudens met 2 volwassenen.

Stichting Leergeld

Stichting Leergeld biedt kinderen kansen om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten die dat door financiële redenen niet of onvoldoende kunnen. Stichting Leergeld ondersteunt kinderen in de leeftijd tussen de 4 en 18 jaar uit gezinnen met minimale financiële middelen (120% van het sociaal minimum). Leergeld wil investeren in de participatie van deze doelgroep omdat kinderen die door financiële redenen niet mee kunnen doen vaker last hebben van gezondheidsproblemen en eenzaamheid, lagere onderwijsprestaties behalen en meer kans hebben om later zelf opnieuw in een armoedesituatie terecht te komen. Leergeld biedt hulp zodra de mogelijkheden van een voorliggende (wettelijke) voorziening niet toereikend zijn en/of nog niet ter beschikking staan.

Stichting Leergeld Noord Drenthe is in maart 2015 van start gegaan in de gemeente Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo. In iedere gemeente zijn coördinatoren actief die de aanvragen behandelen.

In onderstaande figuur zijn de cijfers van de afgelopen drie jaren te zien:

In 2017 is het aantal aanvragen verdubbeld ten opzichte van 2016. In 2017 zijn er 178 aanvragen toegekend. De meeste aanvragen zijn voor:

- Fietsen
- Schoolreizen/excursies
- Laptops / tablets
- Ouderbijdragen
- Overige schoolbenodigdheden
- Schoolboeken
- Reiskosten voortgezet onderwijs

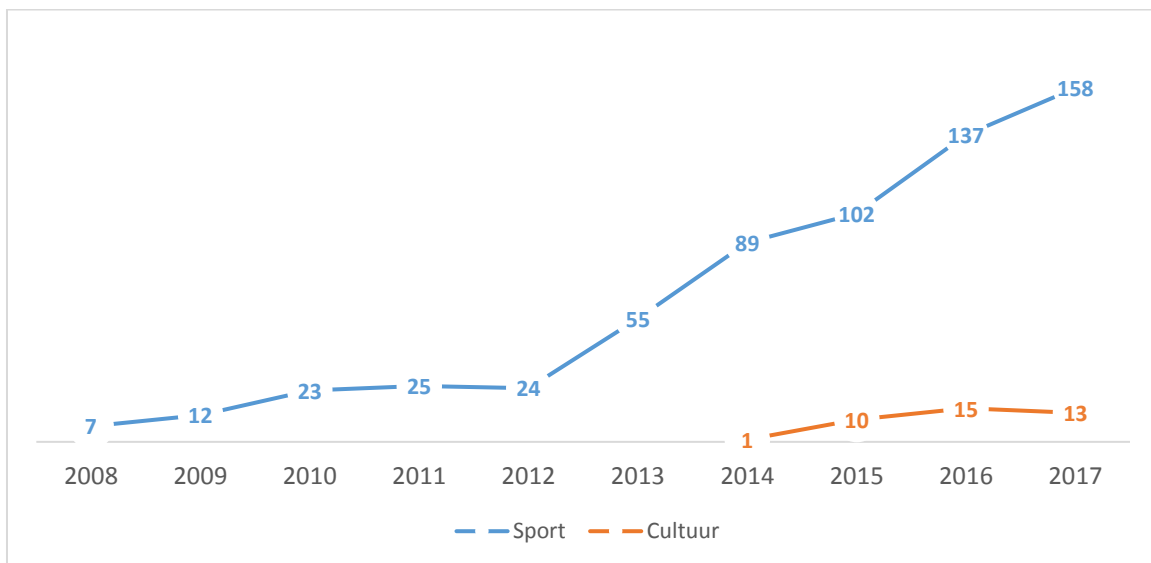
Daarnaast is Leergeld Noord Drenthe intermediair voor het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds.

Veel aanvragen zijn afkomstig van gescheiden gezinnen, alleenstaande moeders met een bijstandsuitkering en de nieuwe Nederlanders/statushouders. Ongeveer een derde deel van de aanvragen is afkomstig van gezinnen in de schuldhulpverlening.

Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

Door het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds kunnen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen meedoen aan activiteiten op het gebied van sport en cultuur. In 2018 zijn beide fondsen samen gegaan tot het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Kinderen tot 18 jaar uit gezinnen waarvan de ouders een minimum inkomen hebben (120% van het sociaal minimum) kunnen hier beroep op doen. Het fonds betaalt de contributie voor een sportclub, muziek- of dansles, theaterschool of andere creatieve cursussen en levert hiermee een grote bijdrage aan het vergroten van de sport- en cultuurparticipatie van deze doelgroep. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur heeft een landelijke stichting en stedelijke en provinciale fondsen. Tynaarlo valt onder het Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe.

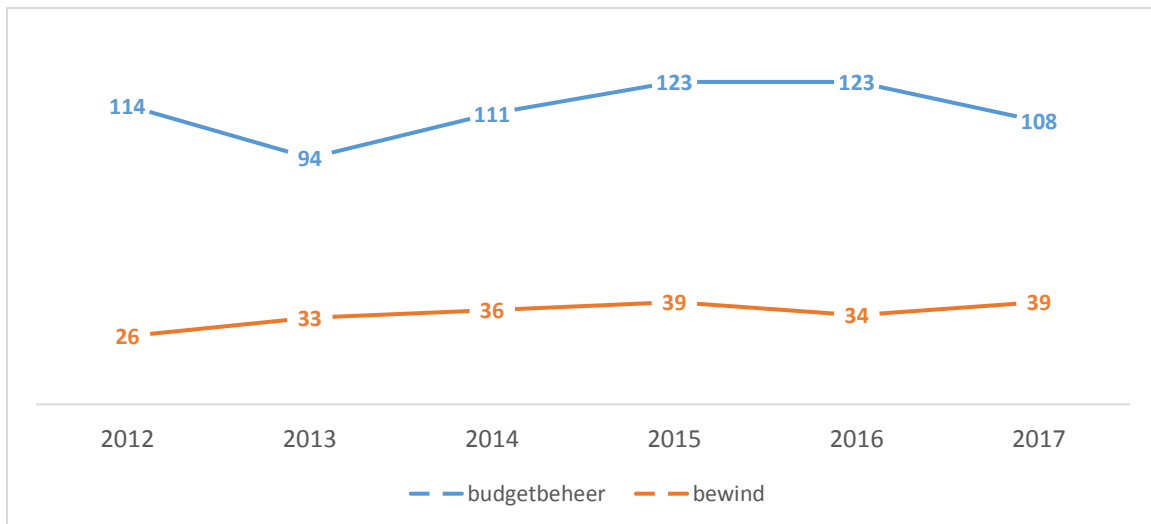
In de gemeente Tynaarlo is het jeugdsportfonds actief vanaf 2008 en het jeugdcultuurfonds vanaf 2014. In onderstaande tabel zijn de cijfers van de afgelopen jaren te zien.

Te zien is dat het aantal aanvragen voor het jeugdsportfonds de afgelopen jaren flink is gestegen en nog steeds door stijgt. Voor het jeugdcultuurfonds gaat de stijging minder hard.

Schuldhelpverlening

Vanaf 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht waardoor gemeenten verantwoordelijk zijn om de schuldhelpverlening uit te voeren. De uitvoering wordt in de gemeente Tynaarlo gedaan door de Gemeentelijke Kredietbank (GKB). De GKB richt zich op het oplossen van bestaande schulden, het voorkomen van nieuwe schulden en het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid van de inwoner. De GKB biedt verschillende diensten: schuldregeling, budgetbeheer, beschermingsbewind, sociale kredietverlening en preventieve activiteiten.

Het aantal mensen in budgetbeheer is tot 2016 gestegen en daarna weer ligt gedaald. Het aantal mensen met beschermingsbewind is de afgelopen jaren redelijk gelijk gebleven. Op 31 december 2017 stond het aantal mensen met budgetbeheer op 108 en het aantal mensen onder bewind op 39.

Als bijlage is een infographic opgenomen met de jaarcijfers van de GKB in 2017. Hier staat ook enkele achtergrondinformatie in over de klantprofielen.

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm, bedoeld voor bijzondere kosten. Dit zijn extra, noodzakelijke kosten, die inwoners moeten maken om bijzondere omstandigheden te financieren. gevolg van stijgende kosten bewindvoering.

In 2015 is de raad akkoord met een taakstelling op de bijzondere bijstand. Om er voor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de bijzondere bijstand (is een open einde regeling) is vanuit de armoedegelden hier een aanvulling op gekomen.

Op 10 juli 2017 heeft de raad besloten over de inzet van extra middelen in 2017. De raad heeft een amendement aangenomen. Besloten is om met ingang van 1 januari 2018 de post bijzondere bijstand niet meer op te nemen bij de verdeling van de armoedegelden.

3. Inzet extra middelen 2017

Op 10 juli 2017 heeft de raad besloten over de inzet van de extra middelen in 2017. In dit hoofdstuk wordt toelichting gegeven waar de extra middelen voor zijn ingezet.

- Verhoging subsidie Stichting Leergeld

Door de stijging in aanvragen bij Stichting Leergeld is besloten de subsidie voor 2017 te verhogen.

- Verhoging subsidie Jeugdsportfonds voor Bartje leert zwemmen

In Tynaarlo is de afgelopen jaren een flinke stijging te zien in het gebruik van het jeugdsportfonds. De meeste aanvragen worden gedaan voor zwemles. Het gemiddelde standaardtarief voor ondersteuning van het jeugdsportfonds is voor de zwemles niet toereikend. Na driekwartjaar wordt er een pauze ingelast, totdat het jaar erop een nieuwe aanvraag bij het jeugdsportfonds kan worden ingediend. Met Bartje leert zwemmen wordt de bijdrage voor zwemles verhoogd. Het jeugdsportfonds Drenthe heeft hierover afspraken gemaakt met de zwembaden. Hierdoor is er continuering van de zwemles en verlaat het kind gediplomeerd (A, B en C) het zwembad. Hierna kan het kind direct beginnen met een andere sport en niet te wachten tot het volgende seizoen. Verwacht wordt dat hierdoor minder kinderen afhaken bij het jeugdsportfonds.

- Kleding kinderen

Om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen tegemoet te komen, heeft Tynaarlo in 2017 kledingcheques beschikbaar gesteld. Gekozen is voor Fashioncheque. Er zijn al veel gemeenten die samenwerken met Fashioncheque en de cheques beschikbaar stellen aan gezinnen met een minimum inkomen. De ervaren zijn zeer positief. De fashioncheque is in meerdere keren te besteden bij de vele aangesloten winkels en webshops. Kinderen uit gezinnen met een bijstandsuitkering hebben de fashioncheque thuisgestuurd gekregen. Mensen die geen uitkering ontvangen, maar wel onder de doelgroep vallen, konden een aanvraag doen. In totaal zijn er 290 fashioncheques beschikbaar gesteld aan kinderen in 2017, met een waarde van € 75,-.

- Betrekken kinderen bij het nieuwe armoedebeleid

In 2017 heeft de gemeente nieuw beleid rondom armoede en schuldhulpverlening opgesteld. Het beleid is tot stand gekomen door gesprekken en een focusgroep met ervaringsdeskundigen, gesprekken en bijeenkomsten met onze samenwerkingspartners en besprekingen met de sociale teams en expertise team jeugd. Omdat we specifiek van kinderen input wilden, is hier een apart traject voor georganiseerd. In samenwerking met het jeugdsportfonds/jeugdcultuurfonds en het jongerenwerk zijn kinderen uitgenodigd voor een gezellig uitje in de vakantie. Er zijn 20 kinderen mee geweest waar één op één met de kinderen het gesprek is aangegaan over hoe het is om op te groeien in een gezin met minder geld, wat gemist wordt en waar behoefte aan is. De organisatiekosten en de deelnemerskosten zijn betaald uit de armoedegelden. De input die is opgehaald is opgenomen in verwerkt in de nota *'Armoede en schuldhulpverlening 2018-2021, gemeente Tynaarlo'*. Op 17 april 2018 heeft de raad het nieuwe beleid vastgesteld.

- inzetten ervaringsdeskundigen en aanpak generatie-armoede

Om in te zetten op het doorbreken van generatie-armoede en hiervoor ervaringsdeskundigen in te zetten, heeft Tynaarlo zich aangesloten bij het project Sterk uit armoede van Stichting Mens en Maatschappij. Sterk uit armoede is een effectieve aanpak met als doel het doorbreken van de vicieuze cirkel van het generatie op generatie doorgeven van maatschappelijke achterstand. De kern is het opleiding van ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting (tweejarige MBO 3 opleiding). Het doel is dat de deelnemers doorstromen naar betaald werk. De ervaring is dat de ervaringsdeskundigen de kloof tussen de leefwereld van de mensen in armoede en de

systeemwereld van de organisaties weten te overbruggen en de mensen letterlijk en figuurlijk weten te bereiken. Daarnaast maken zij bij beleidsmakers en dienstverleners kenbaar wat armoede betekent.

Halverwege 2017 zijn we in Drenthe gestart met de voorbereiding en de werving en selectie van deelnemers. Vanuit Tynaarlo doen twee deelnemers mee aan de opleiding die begin 2018 is gestart. De instapbijdrage voor het project aan Stichting Mens en Maatschappij is gedekt uit de armoedegelden 2017. De opleidingskosten worden gedekt uit de armoedegelden 2018 en 2019.

- preventie en voorlichtingsactiviteiten

Vanaf het najaar 2017 wordt er budgetcoaching door de GKB ingezet. Budgetcoaching is het ondersteunen en stimuleren van mensen met het doel het vergroten van de financiële zelfredzaamheid. Dit kan zowel voor, tijdens en na een schuldenregeling en/of budgetbeheer. Er hoeft dus geen aanmelding bij de GKB te zijn. Het doel is dat de inwoner zelfstandig zijn financiële huishouden kan voeren en op termijn zonder financiële problemen kan leven. Daarnaast is het doel het oplossen of stabiliseren van schulden, voorkomen van erger en voorkomen van recidive. Als pilot is dit eerst gestart bij het sociaal team Zuidlaren. De consulent van de GKB zit wekelijks op locatie bij het sociaal team. De ervaringen zijn zeer positief. Er zijn korte lijntjes en afstemmingsmomenten met het sociale team. Wanneer nodig gaan beide partijen gezamenlijk op huisbezoek. De consulent zit dichterbij de inwoner, wat laagdrempeliger, klantvriendelijker en persoonlijker wordt ervaren. De inzet van budgetcoaching heeft een preventieve werking waardoor een traject bij de GKB soms wordt voorkomen.

Daarnaast is ingezet op financiële educatie. Er zijn gastlessen gegeven door de GKB en de jongerenwerker. Daarnaast is Tynaarlo, met nog een aantal gemeenten, aangesloten bij het project samen met de GKB om in te zetten op (structurele) financiële educatie aan kinderen. Aanleiding is dat uit landelijk onderzoek, maar ook uit de gesprekken met kinderen uit onze gemeente, blijkt dat er niet altijd aandacht is voor financiële educatie, zowel op school als thuis. In 2017 is vanuit de methodiek sociale marketing onderzoek gedaan om aan te sluiten bij de lokale situatie en de doelgroep. In 2018 wordt hier vervolg aangegeven en ingezet op uitvoering en inbedding in de praktijk.

Ten slotte verlenen wij subsidie aan Startpunt Geldzaken. Startpunt Geldzaken richt zich op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid door het beschikbaar stellen van online geldplannen. De geldplannen helpen huishoudens in verschillende samenstellingen, inkomensgroepen en omstandigheden om de eigen geldzaken in balans te brengen en te houden. Inwoners kunnen de geldplannen anoniem en gratis invullen.

Op dit moment zijn er vijf geldplannen ontwikkeld:

- Geldplan 'Kom uit de geldzorgen'
- Geldplan 'Beter rondkomen'
- Geldplan 'Sparen, aflossen of beleggen'
- Geldplan 'rondkomen met kinderen'
- Geldplan 'studie (klein)kinderen'

- meedoenregeling 18+

Voor kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen zijn er diverse regelingen zodat zij mee kunnen doen in de samenleving, zoals het jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld. Kinderen tot 18 jaar kunnen hier beroep op doen. Voor inwoners vanaf 18 jaar zijn hier geen mogelijkheden voor. De behoefte hieraan is groot. Signalen bereikten ons vanuit diverse hoeken: sociale teams, maatschappelijke organisaties en inwoners zelf.

Het doel van de regeling is om sociale uitsluiting en eenzaamheid te voorkomen en/of te verminderen. Met meedoen worden activiteiten bedoeld met een sportief, cultureel, educatief of

sociaal karakter. Denk aan de contributie van een sportvereniging of culturele vereniging. Inwoners met een minimuminkomen (120% van het sociaal minimum) kunnen de meedoenregeling aanvragen. Daarnaast kunnen de sociale teams de regeling naar eigen inzicht inzetten, voor ook inwoners die net boven de inkomensgrens zitten en geen middelen hebben voor deze activiteiten of te maken hebben met schuldenproblematiek. Inwoners die onder de doelgroep vallen kunnen per jaar voor één activiteit een aanvraag doen voor een maximale bijdrage van € 350,- per jaar.

Omdat pas in het najaar inwoners de regeling konden aanvragen, zijn er in 2017 maar een paar aanvragen gedaan. Hierdoor is een groot deel van het beschikbare deel voor dit punt over.

4. Overzicht inzet middelen 2016 en 2017

Onderdeel	Ingezet 2016 - beschikbaar: € 83.000
Bijdrage schuldhulpverlening	31.000
Bijdrage bijzondere bijstand	25.000
Bijdrage individuele inkomenstoelage	8.000
Subsidies:	
- Stichting Leergeld	5.000
- Voedselbank	4.000
- Jeugdsportfonds	5.000
- Jeugdcultuurfonds	4.000
Folder ondersteuningsmogelijkheden	1.090
Totaal:	83.090
Niet ingezet:	-

Onderdeel	Ingezet 2017 - beschikbaar: € 156.748
Bijdrage schuldhulpverlening	24.000
Bijdrage bijzondere bijstand	30.000
Subsidies:	
- Stichting Leergeld	5.000
- Verhoging stichting Leergeld	6.000
- Voedselbank	5.000
- Jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds	30.000 – 9.000 = 21.000
- Bartje leert zwemmen	7.868
Sterk uit armoede	4.950
Kinderen betrekken bij beleid	4.326,35
Meedoenregeling 18+	1.228
Kledingbon kinderen in armoede (fashioncheque)	21.315
Preventie:	
- Startpunt Geldzaken	1.495
- Budgetcoaching	4.010,14
- Financiële educatie	16.040,56
Onvoorzien:	
- Communicatie	65
- Noodfonds	600
Totaal:	152.898,05
Niet ingezet:	30.749,95

5. Conclusie en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat het bestaande ondersteuningsaanbod voorziet in de behoeften en eraan bijdraagt dat inwoners in armoede mee kunnen doen in de samenleving, waarbij specifieke aandacht is voor kinderen. Met name het jeugdsportfonds en stichting Leergeld laten een enorme stijging zien. We bereiken hierdoor een steeds groter deel van de doelgroep en krijgen meer kinderen in armoede in beeld. Er is echter nog steeds een groep kinderen in armoede die we niet bereiken. Voorgesteld wordt om te kijken hoe we het bereik kunnen vergroten en de toegankelijkheid kunnen verbeteren en de aanvraag laagdrempeliger kunnen maken

Door de extra middelen die de gemeenten vanaf 2017 krijgen, hebben we extra kunnen investeren op het thema. Halverwege 2017 is besloten over de inzet, waarna een aantal onderdelen verder uitgewerkt en opgezet moesten worden, zoals de meedoenregeling 18+. Daarom heeft dit in 2017 nog niet optimaal benut kunnen worden. De resultaten hiervan zullen in 2018 duidelijker worden. Aanbevolen wordt om de nieuwe onderdelen na 2018 goed te evalueren.

Voor de inzet van de armoedegelden vanaf 2019 wordt aanbevolen om aan te sluiten bij de doelen, uitgangspunten en speerpunten van het nieuwe beleid armoede en schuldhulpverlening. Op 17 april 2018 is de nota *'Armoede en schuldhulpverlening 2018-2021, gemeente Tynaarlo'* vastgesteld. Een samenvatting van het beleid is in een infographic weergegeven, dat is opgenomen in de bijlage.

De speerpunten van het beleid zijn:

- Samenwerking en Verbinding
- Preventie en Vroegsignalering
- Maatwerk en Vangnet
- Nazorg
- Communicatie en Informatie

We willen zoveel mogelijk de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners vergroten en voorkomen dat mensen in armoede en schulden terecht komen. Wanneer inwoners wel in deze situatie terecht komen willen we ze op de juiste wijze ondersteunen. In de uitvoering willen we ontschotten, vraaggericht en integraal te werk gaan. Dit doen we nauwe samenwerking met onze partners, waarbij we ook ervaringsdeskundigen betrekken en inzetten. Daarnaast willen we meer kijken naar de effectiviteit van de ondersteuning.

Voor de inzet van de armoedegelden wordt aanbevolen extra in te zetten op preventie en vroegsignalering. Door meer aan de voorkant te zitten, problemen te voorkomen en vroegtijdig te signaleren, kan worden voorkomen dat mensen in een problematische schuldensituatie terecht komen. Op langere termijn moet dit er ook voor zorgen dat de kosten voor schuldhulpverlening naar beneden gaan. Dit sluit aan bij de transformatiedoelen van het sociaal domein.

Daarnaast wordt aanbevolen om de komende jaren meer in te zetten op gedragsbeïnvloeding. Er zijn verschillende regelingen om te zorgen dat inwoners meedoen en sociale uitsluiting te voorkomen. Dit verbeterd wel de situatie van iemand in armoede, maar lost de situatie niet op. Hierin moet meer worden gekeken naar structurele, duurzame oplossingen om ervoor te zorgen dat inwoners uit de armoedesituatie en/of schuldenproblematiek komen en blijven. Dit vergt ook een andere inzet van professionals.

Het ministerie is op het moment bezig met een tussentijdse evaluatie van de inzet van de extra armoedegelden door gemeenten. Conclusies en aanbevelingen uit deze evaluatie kunnen wellicht als input dienen voor de inzet in Tynaarlo.

Bijlagen

- Infographic cijfers GKB 2017
- Infographic nieuw beleid armoede en schuldhulpverlening 2018-2021